

תכנית יתד, התכנית הלאומית לצעירות וצעירים במצבי סיכום

ישיבת וועדה ארצית מס' 7 מיום 23.10.17

השתתפו:

מירב דדיה מולד, מנהלת התכנית, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; ציפי נחשון גליק, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; יואב בוקעי, ג'וינט ישראל אשלים; חיה יצחקי, אוניברסיטת בר אילן; נפתלי יעב"ץ, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; אריאלה איטח-קבו, צה"ל שירן נגר, צה"ל; גל יעקבי, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, זרוע התעסוקה; ענבל דור קרב, עלם; אפרת בן חורין, המוסד לביטוח לאומי; אפרת בנימין, המשרד לשוויון חברתי; גלית וידרמן, המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל; שלו וובו, הרשות לשירות לאומי-אזרחי; מירב שלו, משרד החינוך; רונית עמית, קרן גנדיר; שלומית פסח-גלבוע, תכנית יתד; הילה סופרמן-הרניק; תכנית יתד.

נעדרו:

יעל אגמון, משרד האוצר; שלומציון קאופמן רוזנברג, משרד הביטחון; רמי רוזן, משרד השיכון; שרה כהן, משרד הקליטה; רחלי ירדן, משרד המשפטים; שולה מוזס, קרן וולפוביץ מוזס, ירון בראון, ילדים בסיכו.

עיקרי הדברים:

1. בניית תכנית שנתית לדיוני הוועדה. הנושאים שהוצעו:

- הבניית הקשר בין תכנית יתד וצה"ל. נושא זה יובא לדיון בישיבה הבאה, בהובלת אריאלה ומירב דדיה-מולד.
- איתור – יוקם צוות שיכין את הדיון בוועדה, בהובלת ענבל ובהשתתפות הילה. תיבדק אפשרות לצרף גם את גילה רונן וג'וני / בן מארגון חיילים משוחררים.
- הצגת תכנית עובדים ביחד ע"י זרוע התעסוקה של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
- היכרות עם העבודה ברמה היישובית – מודל ההפעלה, התכניות המופעלות, והקשרים עם העבודה המחוזית והארצית.
- אוכלוסיות מיוחדות בתכנית – החברה החרדית והחברה הערבית.
- בנוסף יתקיים סיור באחד היישובים בהם כבר יש פעילות.

2. עדכונים ודיווחים על ההתקדמות בתכנית

- נערך דיון בנושא יתד בוועד המנהל של הג'וינט העולמי בניו יורק: בדיון השתתפו גם מנכ"ל הרווחה ושולה מוזס. נערך דיון פורה בנושא צעירים ותכנית יתד בפרט.
- נבדקת אפשרות לקיים סיור לימודי של הוועדה הארצית בחו"ל. להכיר מודלים קיימים בעולם. חברי הוועדה מוזמנים להצטרף לתהליך התכנון והחשיבה.
- עד כה נקלטו כ- 70 עובדים סוציאליים מלווי צעירים ביישובים השונים. יש שוני באחוזי הקליטה בין המחוזות השונים.

- נעשית חשיבה עם המוסד לביטוח לאומי בנושא שילוב צעירים במצבי סיכון במכונות קדם צבאיות, כך שיוכלו להשלים מכינה, להתגייס ולהשלים שירות.
- נעשית עבודה משותפת עם המשרד שוויון חברתי לחיבור רכזי מעורבות חברתית של מרכזי הצעירים לנושא עבודה עם צעירים במצבי סיכון באמצעות מעורבות חברתית
- נעשית עבודה משותפת עם המוסד לביטוח לאומי וקרן גנדיר בנושא מיזם צעירות אקטיביסטיות.
- ב- 12.12 יתקיים יום עיון לעובדי יתד ועובדי שירות נוער וצעירים להיכרות עם המהלכים שנעשים היום עם הצבא. בהמשך יורחבו מעגלי ההיכרות והנגשת המידע גם לעובדים בארגונים ותפקידים נוספים.

3. פיתוח מודל להפעלת תכניות מנטורינג בתכנית יתד

- ארגונים שונים העובדים כיום עם צעירים מפעילים מנטורים מתנדבים, במודלים שונים. ישנה כוונה שבמסגרת תכנית יתד נפעל להגדרת סטנדרט להכשרת מנטורים ולפרקטיקה של הליווי שיתאים לצעירים על כל רצף מצבי הסיכון.
- היעד הוא הגעה למסה קריטית (מספר אלפים) של צעירים שיקבלו ליווי של מנטור. לצורך כך נדרש להגדיר את המודל הארגוני של הפעלת המנטורים, כך שיהיה אחד מהמענים שיוכל להציע עו"ס מלווה לצעירים.
- כיום עוסקים בנושא מספר ארגונים, כאשר כל אחד מתמחה בליווי אוכלוסייה מוגדרת של צעירים, ומלווה בפועל כמה עשרות. חשוב לציין כי ישנם הרבה צעירים שזקוקים למנטור, ואינם נמנים על אותן אוכלוסיות מוגדרות.
- אתגרים בבניית מודל הפעלה ברמה הארצית / המקומית:
  - יכולת הפעלה פשוטה של המנטורים ע"י מלווה הצעירים או גוף מפעיל
  - בניית מנגנון שיאפשר גיוס מספר גדול של מנטורים, הכשרתם והפעלתם
  - יצירת מנגנון שיאפשר המשכיות הפעולה של הארגונים השונים המפעילים מנטורינג בהתמחויות שונות/לאוכלוסיות ייחודיות
  - יצירת המשכיות לליווי הצעיר/ה גם על פני שינויים גיאוגרפיים
  - קושי להקים מאגר מנטורים מתנדבים קבוע, משום שמתנדבים רוצים התחלה מיידית של ההתנדבות, ולא להמתין ל"קריאה".
  - צורך לשמור על אוטונומיה של היישוב בבחירת המענים לצעירים ובהתאמה השירות לצרכים המקומיים, מול העומס שיווצר על עו"ס מלווה ומול הצורך בניהול כולל של הנושא.
- מודלים קיימים להפעלת מנטורים בישראל (פירוט בנספח).
  - מודל ניהול עצמי
  - מודל החלוקה המובנה
  - מודל הביזור
  - מודל קולקטיב אימפקט
  - מודל השוק החופשי
- נקודות שיש לקחת בחשבון בעת בניית מודל הפעלת מנטורים בהיקפים גדולים, שייתן מענה הן לצורך מידי ברמה המקומית והן ליכולת לנהל את המערך הכולל ברמה ארצית:
  - התאמה לאוכלוסיות שונות

- יכולת להפעיל מנטורים באופן מיידי, מבלי להעמיס על עו"ס מלווה צעירים ביישוב את כל המורכבות של גיוס, הפעלה וליווי של המנטורים
- גיוס, הכשרה וליווי של מנטורים במספרים גדולים תוך שמירה על סטנדרט גבוה
- שימור הערך המוסף, הנסיון וההתמחות של הארגונים המפעילים היום מנטורים
- מקורות פוטנציאליים להרחבת מעגל המנטורים המתנדבים ומספר הצעירים המלווים:
  - מתנדבי המגזר העסקי
  - סטודנטים בדומה למודל פר"ח או במסגרת פרקטיקום
  - שילוב אמצעים דיגיטליים לקשר וליווי
- מודלים אפשריים להפעלה שיש לבחון:
  - פונקציה רשותית שתסייע לעו"ס מלווה צעירים לנהל את נושא המנטורים: רכז התנדבות ביישוב או גורם אחר.
  - פונקציה ארצית שתרכז את הנושא מול כלל העמותות והארגונים ועו"ס מלווי צעירים יעבדו מולה. אולי ניתן להקצות לכך חלק מתקני עו"ס יתד ברשויות.
  - ארגון גג שירכז את כל הנושא ברמה הארצית
  - ניהול באמצעות מערכת ארצית מרכזת שתאפשר הן ריכוז הידע על עמותות מפעילות מנטורים, הן הפניה של צעירים והן דירוג איכות / שביעות רצון מהשירות שניתן ע"י כל גוף. מערכת כזו קיימת במשרד החינוך לניהול התקשרויות עם עמותות המפעילות תכניות בבתי הספר.
  - פרסום קול קורא להפעלת מנטורים, המציב הגדרות וסטנדרטים ברורים, ובחירת מספר עמותות מפעילות (בדומה למודל של השירות הלאומי).

סיכום:

1. יוקם צוות שיבחן את הנושא ויגיש המלצות לוועדה הארצית. חברי הוועדה המעוניינים לקחת חלק בצוות זה, או למנות מי מטעמם יפנו לשלומית בהקדם. הצוות יבחן, בין היתר, את הפעילות והידע שהצטבר כיום ב:
  - משרד החינוך – ניהול והפעלה של עמותות הפועלות בבתי הספר
  - הוועדה הבין משרדית לנושא ההתנדבות ומסקנותיה לגבי הפעלת מתנדבים ברשויות המקומית.
  - מודל ההפעלה של הרשות לשירות לאומי אזרחי
  - הצוות ימפה את גורמים וגופים מרכזיים בתחום הפעלת מתנדבים / מנטורים ברמה המקומית והארצית
2. תיבחן האפשרות להקמת שולחן ידע משותף, לדיון והתמקצעות בנושא על ידי הגופים השונים המפעילים מנטורים לצעירים. קרן גנדיר תבחן את האפשרות ליזום ולנהל שולחן זה.